

Jona buigt voor Gods oordeel (IV)

Prediking over Jona 1: 9-13

“En hij zeide tot hen: Ik ben een Hebreër; en ik vreze den HEERE, den God des hemels, Die de zee en het droge gemaakt heeft. Toen vreesden die mannen met grote vreze, en zeiden tot hem: Wat hebt gij dit gedaan? Want de mannen wisten, dat hij van des HEEREN aangezicht vlood; want hij had het hun te kennen gegeven. Voorts zeiden zij tot hem: Wat zullen wij u doen, opdat de zee stil worde van ons? Want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger. En hij zeide tot hen: Neemt mij op, en werpt mij in de zee, zo zal de zee stil worden van ulieden; want ik weet, dat deze grote storm ulieden om mijnentwil over komt. Maar de mannen roeiden, om het schip weder te brengen aan het droge, doch zij konden niet; want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger tegen hen.

Liturgie:

Psalm 119 : 76

Psalm 38 : 2

Schriftlezing Psalm 51

Psalm 51 : 1, 2, 3, 4

Psalm 25 : 3, 4

Psalm 25 : 8

Gemeente,

De laatste keer hebben wij stilgestaan bij het werpen van het lot, om de misdadiger te ontdekken. Uitvoerig spraken wij over het lot en het verband tussen nood en zonde. De Heere wees als schuldige aan Jona. Toen werd deze man bestormd met vragen wie hij was, van waar hij kwam, wat zijn werk was. Wij eindigden ermee dat Jona voor hemel en aarde te schande stond. En wij zagen, dat in de persoon van Jona te schande stond de kerk, die ontrouw is aan haar hemelse roeping.

Nu luisteren wij naar Jona. Hoe lang hij zich ook verborgen heeft gehouden, het lukt hem nu niet meer. Hij moet tevoorschijn komen. Zo is het nog. Hoe langer een kind Gods zich verborgen houdt, het moet een keer ten einde komen. Wanneer de nood aan de man komt, blijkt van welke geest wij zijn. Dan worden schijngelovigen en huichelaars voor God en de mensen te schande gemaakt, dan zakken zij ineen. Dan is het met alle moed en leven gedaan. Dan komen de ergernissen openbaar en zullen er velen afvallen. Dan wordt de God, die men zegt te dienen even gemakkelijk afgezworen als Hij werd aangenomen, omdat men geweigerd heeft van genade alleen te leven en zich op de wateren van de vrije genade te verlaten. Maar komt het met een ware gelovige tot het uiterste, dan blijkt daaruit van welke geest hij is. Immers de uit God geboren zijn van een andere geest. Immers zij zijn uit God geboren. Dat dit niet zegt dat zij onberispelijk zijn, maar aan alle kwaad bloot te staan, blijkt uit de geschiedenis van Jona. Maar hieruit blijkt en zal blijken, dat wij uit God geboren zijn: Dat wij God op het oog hebben, en niet onszelf. Immers Gods eer moest op het schip gehandhaafd worden te midden van alle verlorenheid waarin Jona zich bevond.

Luisteren wij gemeente naar de kostelijke woorden die Jona gaat uitspreken. 'Ik ben een Hebreëër'. Daarmee doet hij belijdenis tot welk volk hij behoort. Hebreëër komt van *Heber*. Zijn naam betekent overgang. Onder de naam Hebreëërs stonden de Israëlieten bekend in de hele oosterse wereld. Hij is een afstammeling van vader Abram. In hem is de genade Gods verheerlijkt. Immers is hij niet alleen een vleselijke afstamming van Abram, maar ook een geestelijke. Immers in één adem belijdt hij, dat hij de Heere vreest, des hemels en der aarde, Die de zee en het droge gemaakt heeft!

Zie gemeente, daar staat de ongehoorzame Jona de God des hemels en der aarde te belijden. Als geschandvlekte! Hoe kan dit gemeente? Het volk dat God vreest is een wonderlijk volk. Aan de ene kant een volk van zonden en ongerechtigheid, aan de andere kant een volk vol van gerechtigheid. Luther heeft eenmaal gesproken van tegelijk rechtvaardige *én* tegelijk zondaar! Daarvan kan zeer ongodvruchtig gebruik gemaakt worden, maar kan ook in de vreze Gods gebruikt worden. Immers Jona belijdt: ik vrees Jehova. Hoewel de zonde en de ongerechtigheid Jona gevonden heeft, zwijgt hij niet. God zal God blijven ook al kost het hem zijn eer, zijn aanzien en zijn leven. Hij kan het niet hebben, dat de andere goden zullen worden gecreëerd, terwijl de God des hemels en der aarde wordt onteerd. Dat brengt hem tot in het diepst van zijn ziel. Daarom vreest hij niet de dood, de duivel, de afgrond, noch eigen verkeerdheid, omdat hij de Heere vreest, Hem liefheeft en eert. Deze God is de God des hemels en der aarde. Hij heeft de zee en het droge gemaakt. Niet de heidense goden. Zij zijn zilver en steen. Ziet, zo heeft Jona het heil van deze zeelieden op het oog. Nu is het de vraag of ze ook op dit ogenblik hun afgoden zouden vaarwel zeggen en de enig ware God zouden dienen. De afgoden waren naar de mening van de heidenen lokaal begrensde goden. Buiten de landsgrenzen hadden zij niets te zeggen. Maar deze God is de God van de *gehele* aardbodem.

Zie gemeente, waar deze vreze Gods ontwaakt, worden wij getrouw, terwijl wij te schande zijn geworden. Wanneer David de schuldige is geworden en in Psalm 51 om vergeving van zijn bloedschulden vraagt, daar ontvangt hij vrijmoedigheid om de zondaars de wegen te leren die moed zullen scheppen uit zijn behoudenis. Wanneer Petrus voor hemel en hel te schande heeft gestaan, spreekt hij met grote vrijmoedigheid van de grote werken Gods. Daarom zwijg niet wanneer u met al uw ongehoorzaamheid te schande bent geworden, maar spreekt van die God die de hemel en aarde gemaakt heeft. Waarvan de catechismus op zulk een ontroerende wijze belijdenis heeft gedaan met de woorden: *'Wat gelooft gij met deze woorden: 'Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde? Dat de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, die hemel en aarde en al wat daarin is uit niet geschapen heeft, die ook door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid onderhoudt en regeert, om zijn Zoons Christus wil mijn God en mijn Vader is, op Wie ik vertrouw, dat ik niet twijfel of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen en ook al het kwaad dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren; dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader'*.

Van die diepe openbaring van de Vadernaam wist Jona nog niet. Dat was in de kern in het Oude Testament wel aanwezig, maar de Heere Christus zou later Zijn discipelen leren deze Vadernaam te gebruiken en in Zijn Naam te bidden. Ook zou Hij de Heilige Geest uitstorten opdat die Geest zou getuigen. Dat alles wist Jona niet zo diep als wij. Maar weten wij het? Gebruiken wij die Vadernaam met diepe eerbied, omdat wij Christus met een waar geloof zijn ingelijfd? Ademt die Heilige Geest die Naam in ons hart? Welk een belijdenis! Ik geloof in God de Vader de Schepper des hemels en der aarde. Dat belijdt Jona. Niet toen er geen vuiltje aan de lucht was, maar toen het stormde, toen de dood hem aan alle kanten aangrijpsde. Ziedaar de les gemeente! Deze belijdenis moet, ja mag worden gehoord wanneer de duivel onze ongerechtigheden in het aangezicht slingert, wanneer wij worden aangeklaagd door de wet, door de mensen, door vrienden en vijanden. Och gemeente wanneer de liefde Gods in het hart kennelijk is uit gestort is het vrij gemakkelijk te zeggen: ik vrees geen kwaad.

Maar wanneer wij geopenbaard worden als een die tegen alle gevolgen Gods gezondigd heeft, wederspanning is, tegen Gods wil en genade, dan komt het erop aan! Want hoezeer de schuld bij ons is, deze ligt niet bij de God! Daarom moet Zijn genade en de macht geprezen worden, ook al gaan wij te gronde. Immers een Hebreëer blijft een Hebreëer. Ieder van Gods kinderen wil best weten dat hij een deugniet is, zegt Kohlbrugge, maar hun Vader moet *hun* Vader blijven.

Dat is gemeente de ware vreze Gods. Leg uw hart ernaast, en vraag uzelf af: heb ik niet in precies dezelfde omstandigheden verkeerd als Jona? Maar verheerlijk ik God wanneer het met mij uit en voorbij is? Is God voor mij God geworden? Blijft God, God voor mij? Hierin wordt de ware vreze Gods ontdekt en de rest als waardeloos terzijde gelegd. Deze prediker maakte grote indruk. Wij lezen, dat die mannen toen vreesden met grote vreze. Deze prediking maakte grote indruk op de mensen. Geen wonder, want alles predikte in de omgeving. De zee, de storm, de ellende. Alles! Dan worden alle theorieën aan flarden gescheurd. Dan zien wij de werkelijkheid. Er kwam eens een man bij een predikant, die veel en lang over Gods waarheid sprak. Diep en veel. Toen de zielszorger eindelijk aan het woord kon komen, zei hij: maar hoe staat het dan met die en die zonde? Eerst probeerde hij te ontkennen, en toen niet meer. Gemeente, 'het bloed van Christus reinigt ons van alle zonden!'

De zeelieden vreesden. Wat zij wisten dat hij vlood van het aangezicht des Heeren. Dat interesseerde hen aanvankelijk niet. Hij betaalde een goede prijs, voor de rest moet hij maar zien. Dat zij er alleen op geweest waren hun zak te spekken en de gierigheid te plegen, dat stond hun niet voor de geest. Zij gaan hem weer ondervragen. Wat heeft u gedaan? Hij is een bode van de levende God. De God des hemels en der aarde. Hij was ongehoorzaam, heeft Gods toorn over zich afgeroepen. Hoe heeft u dit kunnen doen? Jona wordt terecht berispt door de heidenen. Zoals Abimelech Abraham berispte. Hij werd gebruikt als instrument zonder het zelf te weten om een ander aan de grond te brengen. Om hem te wijzen op Gods genade en trouw. Nu dringen zij nader op hem aan. Wat zullen wij *u* doen, opdat de zee stil worde van ons? Want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger.

Ziedaar, een vraag waarop onontkoombaar een antwoord moet komen! Zij eren hem als een profeet. Hij moet het zelf zeggen. Hij is aangewezen door het lot. De storm was door hem. Hij moet de wil Gods maar zeggen. Dat was een kwaad uur in het leven van deze dienstknecht des Heeren. Hij moest de staf breken over *zichzelf*! Dat is het zwaarste voor u en voor mij. Want in deze Jona wordt de strijd van een ieder getekend die voor het eerst of opnieuw met de levende God in aanraking is gekomen. De tegenstand van Jona was ontroerend. Het duurde lang. Maar zie eens naar eigen hart. Heeft u het al verloren? Is de strijd van de zelfhandhaving bij u al opgelost? De genade Gods is groot en wordt aan een ieder aangeboden. Maar wie wil ze hebben zoals God ze geeft? Wie waarlijk ontdekt wordt aan de gruwel van zijn ongerechtigheid, geeft zich gewonnen. Velen ontlopen de strijd door een beroep te doen op de liefde Gods, die er is en de enige oorzaak is van de mens die strijd opgeeft. Maar die liefde van God wordt altijd geopenbaard in de weg van de zelfveroordeling en de vernedering voor God. In de weg waarin wij voor God en de mensen te schande worden. Niet als een voorwaarde, maar als de weg. Velen hebben Gods recht weggepraat uit de Heilige Schrift. Maar het recht en de liefde Gods zijn in de Schrift onlosmakelijk aan elkander verbonden. Het recht Gods is erop uit God te rechtvaardigen, de zondaar te vernederen en genade eeuwig genade te laten.

Zonder dat wij de wegen van God in kaart kunnen en willen brengen, is dit bij allen gemeen dat het recht Gods diep in onze ziel indringt. Calvijn zegt dat God een grote moker gebruikt om het monster van eigen *ik* neer te slaan. Velen verstaan dit niet! Zij gaan van de weg Gods allerlei barricaden maken, alsof een zondaar dan pas tot de Heere mag komen, wanneer hij zo ver vernederd is geworden. Maar dat is de vraag niet gemeente! Dat is een nevelgordijn. Het gaat niet over de vraag *wanneer* een zondaar tot de Heere mag komen. Dat is voor eens en voor altijd opgelost in de ontroerende Heilandsroep van het Oude Testament: 'Wendt u tot Mij toe en wordt behouden o allen gij einden der aarde'. Maar het is de vraag of de zondaar ernstig geroepen ook metterdaad komt *met* verbrijzeling van hart en leven! Dat doet hij nooit dan *na* zware strijd van zelfveroordeling en vernedering voor God. Allerlei aanvallen waren reeds op Jona gedaan, maar hij had geweigerd zichzelf te veroordelen. Jona moest leren bukken voor God. Dat moeten wij ook. Hebben wij dit al geleerd? Misschien heeft u wel een lage deur die toegang geeft naar uw woning. Dan moet u bukken. Heeft u dat al geestelijk geleerd?

Wat kan er al niet afgestreden worden alvorens een mens zich gewonnen geeft aan God! Hoelang kan er het zwijgen gevonden worden waarvan David spreekt in Psalm 32. 'Beenderen werden verouderd in zijn brullen de ganse dag', zijn sap werd veranderd in zomerdroogten'. Er is een ban in het leger. Hoelang houdt de zelfrechtvaardiging het uit? Wij willen ons schoonpraten. Wij beroepen ons op de onmacht. Of wij beroepen ons op een geloof dat het ware geloof niet is. Een christen kent men aan de ontferming. Dat is waar. Het duurde lang voor dat de verloren zoon verloren was. Het duurde lang alvorens de tollenaar om genade riep. Het duurde lang voordat David de 51ste Psalm uit de pen en uit het hart liet vloeien. Toen sprak David: 'Ik heb gezondigd tegen U ja tegen U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad was in Uw heilige ogen'. Toen beleet hij: 'Uw doen is, rein Uw vonnis gans rechtvaardig'.

Dat is het buigen onder het recht Gods. Verstaat u dat? Vele mensen zwabberen tussen de wet en het Evangelie. Maar de *wet* veroordeelt hen niet en het *Evangelie* spreekt hen niet vrij. Zij gebruiken het Evangelie als een pleister op een wond die niet dodelijk is. Daarom komen zij ook niet tot de ware Godskennis. Daarmee is niet gezegd, dat het recht Gods geen verdiepingen heeft. Zeker het kan als een valbijl in een ogenblik tijds door ons leven gaan en ons volledig der wet gedood Gode leren leven. Maar dat wil niet zeggen dat dit altijd en overal als in een ogenblik gebeurt. Maar overal waar een inkeping is van dat recht Gods, is er een toevallen van God in Zijn recht en een onderwerping aan Zijn oordeel. Sommigen ook in onze gemeente lopen rond met een wond. Zij zijn getroffen door het veroordelende Woord Gods, maar zij zakken weer terug in zichzelf. Zij zijn niet van hun gronden afgestoten en God de levende God is niet hun enige grond geworden en daardoor is de verbinding zo die er gekomen is met Christus flauw en zwak. Daarom is het soms nodig dat wij na allerlei liefelijkheden weer terecht komen onder het gestrenge oordeel van God. Immers' Sion zal door recht verlost worden en haar wederkeren door gerechtigheid'.

Jona wordt vernederd. Ik weet, zo zegt hij, dat deze grote storm ulieden om mijnentwil overkomt. Dat zegt hij tegen de heidenen. Zegt hij dat niet tegen God? Dat komt straks, als het wier hem om het hoofd gewonden is en hij in de afgronden verzinkt. Maar hij zegt het nu tegen de mensen, tegen de heidenen. Dat valt niet mee. Dan hebben wij met de zonden van anderen niet te doen. Dan staan wij persoonlijk zonder ons achter iets te verschuilen als zondaren. Natuurlijk alleen tegen hen tegen wie wij gezondigd hebben. Anderen hebben daar niet mee van doen. Wat kan een biecht tegen de mensen opluchten. Wanneer wij niet te groot zijn te zeggen: alle narigheid is door mijn schuld. Dat is de gezindheid van David na de zonde van de volkstelling en de straf van de engel des verderfs. Zie zo zegt hij: 'Ik, ik heb gezondigd en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan? Heere mijn God uw hand zij tegen mij en tegen mijn vaders huis'. De ware zelfveroordeling gaat over in het zichzelf prijsgeven aan Gods hand. Jona buigt als de moordenaar die zegt: 'Wij ontvangen straf waardig hetgeen wij gedaan hebben, maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan'.

Jona geeft zichzelf prijs, hij verliest het eigen leven. Hij zegt: 'Neemt mij op en werpt mij in de zee, zo zal de zee stil worden'. Dat is de ware boete eenmaal voor het eerst en later dagelijks opnieuw. De waarachtige boete bestaat niet in veel geklaag over de heerschappij der zonde, maar in een hartelijk leedwezen dat wij God door onze zonden vertoornd hebben. In Gods oordeel aan de Gods zijde te zijn gebracht. Hij staat tegenover zichzelf. Wilde Jona zelfmoord plegen? Hij voert zelf het oordeel niet uit, omdat hij dan schuld met schuld zou hebben vermeerderd. Maar hij vertrouwdde, dat hij in de handen Gods zou vallen. Daarmee wilde Jona anderen redden van het verderf. O sta nu stil zondaar en ziet nu het door deze type heen lichten naar die grote Borg en Zaligmaker! Die beladen met de schuld, niet van enkele zeelieden, maar met die van de gehele kerk in het oordeel Gods zwijgt en deze schuld als Zijn schuld aanvaardt! Hij deed dat om God te rechtvaardigen. Achter Pilatus en Herodes stond de Vader en Hij veroordeelde Zijn Zoon. Hij had altijd naar Zijn Vader gezien. Hij heeft het recht Gods vervuld. Maar ook plaatsvervangend. Hij liet Zich veroordelen! Hij gaf Zichzelf prijs. Hij liet Zich als een lam willig ter slachtbank leiden en als een schaap dat stemmeloos is voor Zijn scheerders. Hij wilde overboord. En door de bediening uit Hem wilde Jona ook overboord. Op de vraag wat er van hem moest worden heeft dit Lam gezegd: des doods schuldig. Hij gaf ziel tot een rantsoen om velen te redden.

Jona komt met zijn schuld voor de dag. Hij verbergt die niet. Dat is het verschil tussen de ware kinderen Gods en alles wat er naast hangt. De eersten komen met de schuld voor de dag. De anderen houden zichzelf overeind. Zij prijzen het Evangelie, dat moeten zij wel, maar voor God en de mensen houden zij het boze hart overeind. Nooit de gehele schuld komt voor de dag, al worden zij ook duizendmaal te schande. Zij schipperen wat en plegen barmhartigheid net als de zeelieden. Maar goddelozen voor God worden zij nooit. Vroom worden, gebeden doen en offers brengen dat kan onze vrome natuur wel. Maar met anderen te schande worden. Mensen die zichzelf veroordelen, dat niet. Boete gemeente dat is ons nodig, ook in ons gemeentelijk leven. Overboord met ons omdat wij allen het schip der gemeente in ontzettende stormen hebben gebracht. Gods waarheid blijft Gods waarheid, wat de mensen ook zeggen. Overboord niet met Gods waarheid. Niet het kan zus en het kan zo. Neen overboord met ons, dan pas is Gods waarheid ook voor ons Gods waarheid. Overboord met al onze vroomheid in de plaats of naast de enige en de eeuwige barmhartigheid Gods. Overboord met alles wat de vrije genade in de weg staat. Overboord dagelijks met onze gehele inventaris. 'Zo wie zijn leven zal verliezen, die zal het behouden. Maar wie het wil behouden, die zal het verliezen nu al en straks tot in eeuwigheid'.

God is liefde. Weet u wanneer u deze woorden gebruikt om de heiligheid van God te verdoezelen? God vertoornt Zich verschrikkelijk over alle zonden. Hier worden de arme zondaren en smekelingen geboren! Hier wordt gepleit: 'Denk aan het vaderlijk meedogen Heer' waarop ik biddend pleit, milde handen, vriendelijk ogen zijn bij U van eeuwigheid'.! Kennen wij dat arme zondaarsleven? Hier gebeuren wonderen! Want Jona gaat er aan, maar kan de anderen niet redden van de eeuwige dood. Maar Christus kan het wel om uwentwil! Hoor dan het Evangelie en uw ziel zal leven!

Amen